

آسرا

باجی جی! ”میں تہاڑے گھروں نہیں نساں گا۔“ محمود نے مینوں اطلاع دتی۔
 ”کیہ مطلب؟“ میں کچھیا۔ کیوں بے گل مینوں سمجھ نہیں سی آئی۔
 ”اوجی۔ پہلاں میں جنہاں گھراں وچ وی کم کیتا اے میں او تھوں اُس کے آجاندا ساں۔ پر ہُن نہیں نساں گا۔“
 ”او کیوں ہُن؟“ میں کچھیا۔
 ”جی ہُن میں وڈا ہو گیا نا۔ مینوں پتا اے پئی تہاڑے جیسے چنگیاں لوکاں کول رہن وچ ای میری بھلیائی اے۔“ اوہنے پیڑھی تے کھلو
 کے برتن دھوندیاں ہو یاں جواب دتا۔ کیوں بے زمین تے کھلوتیاں اوہدا تھہ نلکے تیکر نہیں سی اُپڑدا۔
 ”محمود تیری عمر کتنی کوہو وے گی؟“
 ”پتا نہیں جی۔ شاید میری ماں نوں پتا ہووے۔ پر جی اوہنوں وی کیہ یاد رہیا ہونا ایس۔ عُمروں کوئی یاد رکھن آلی چیچ اے۔“
 محمود دی ایس فلاسفی دا میرے کول کوئی جواب نہیں سی۔ میں چُپ کر گئی۔ پر اوہنوں تاں اللہ وَلوں گل کھلار کے کرن دی عادت سی۔
 حالے اوہنوں ساڈے گھر آیاں اک مہینا ای ہو یا سی۔ پر اوہنے بول بول کے تے چیزاں بارے سوال کچھ کچھ کے میرا مغز ای چٹ لیا سی۔
 میری وی مجبوری سی۔ نوکر آج کل ملدے ای نہیں۔ ایس لئی اوہناں دیاں بوہت ساریاں گلاں برداشت کرنیاں پے جان دیاں نیں۔ میں
 سوچیا اک دودن بول بال کے جدوں محمود دی زبان دی اُٹی لٹھ جائے گی تاں آپے ای خموش ہو جائے گا۔ پر توبہ کرو جی۔ اوہ محمود ای کہیہ
 جیہڑا دو منٹ زبان تالو نال لا جاوے۔
 محمود فیرو بول پیا۔ ”باجی میرا بڑا دل کرداسی میں وی پڑھائی کراں۔ پر ایہہ گل سُن کے ماں نے مینوں اوہ مار ماری بے میں ساریاں
 گلاں بھل گیا۔“
 ”ماریا کیوں سی تیری ماں نے؟“ میں ایویں ای بے دھیانی نال کچھیا۔
 ”جی اوہ کہندی سی۔ سانوں کہیہ لگے پڑھائیاں نال۔ کتنے کم تے لگ گئیوں تے چار پیسے کمالیں گا۔ توں پڑھ کے کبھڑا باؤ بن جانا
 ایں۔“
 ”نہئی باؤ آں دے سراں تے کوئی سنگ ہوندے نیں۔“ میں اوہدا دل رکھن لئی کیہا۔
 ”جے تینوں ایناں ای شوق اے۔ تاں میں تینوں پڑھادیاں کراں گی۔“
 ”سچ باجی جی۔“ اوہدے پڑائے ہوئے بلھاں تے ہاسہ آگیا تے چنھیاں اکھاں مشالاں وانگوں چمک پتیاں۔ ”میں۔۔۔ پڑھ
 سکناں واں۔۔۔ میں وی پڑھ جاواں گا۔“ اوہنوں یقین نہیں سی آرہیا۔
 ”ہاں۔۔۔۔۔۔ ہاں کیوں نہیں۔“ میں تسلی دتی۔

میں مڑ کے دیکھیا۔ تاں محمود اپنیاں نظراں راہیں رحم دی اپیل کر دکھا کھڑا سی۔ اوہدیاں نظراں جو میں میرے کلیجے نوں وُھ گئیاں، نگا جیہا بال و چارا، ایہو نوں کنیاں فکراں پے گئیاں نیں۔ میں ہدّت کے فیر اپنے کم وُج رُجھ گئی۔

کافی چر بعد اوہدی مری جیہی اواز آئی۔

”کوئی نہیں غلطی انسان کو لوں ای ہو جاندی اے۔۔۔۔۔ مارنا کا ہدے لئی سی۔“
میں کہتا ہوں اوہ دیاں اکھاں وچ اتھرو آ گئے۔

دو بے دن میں اوہدا قاعدہ تختی لے آئی تے پڑھائی شروع کرا دیتی پر میں اوہدیاں گلاں توں بوہت عاجز ساں۔ سبق تاں اوہ انجیاد کر لیندا سی۔ جو یں واء وگے۔ پر پڑھدیاں پڑھدیاں ہور گلاں چھیڑ کے بہر رهندا سی اک دن سبق پڑھ رہیا سی۔ بابا آیا۔ آم لایا۔ تاں کہن لگا۔ ”سانوں تے پتا ای نہیں امب داسوا دکیہو جیہا ہوند اے۔ اتا ہوند اتے امب کھوانا پر اوہ تے اودوں ای فوت ہو گیا سی جدوں میں رنگا جیہا ساں۔ مینوں تے یاد وی نہیں اَبے دی شکل۔“ ماں کہندی اے ”توں میرے کچھڑسیں۔ جدوں تیرا اتا فوت ہو یا سی۔“ پر ماں نے جدوں دوجا ویاہ کیتا۔ اودوں میں وڈا سارا ساں مینوں سب یاد اے۔“

”اوہ جی، کیہ کردی وچاری۔ چھیاں جیاں نوں کوں پال دی؟“

”آہو جی! میرے وڈے بھرا کدوں دے کم تے لگ گئے ہونے نیں۔ میں وی کم کرناواں۔ واہ۔۔۔ واہ گزارہ ہو جاندا اے جی۔ ہُن میں پڑھ لکھ کے باؤ بن جاواں گا تے ماں نوں نویں کپڑے لے کے دیاں گانا لے جی۔ میں اوہنوں مزیدار چچیاں وی کھواواں گا۔ وچاری کئے کلڑے کھا کھا کے اک گئی ہوئی اس۔“

”پچھا جی۔“

13

فیراںج ہون لگ پیا پئی میں کوئی کم دسیاتے اگے کچھے ہو گئی مڑ کے جو آئی تاں محمود ہوری غائب۔

”محمود توں کتھے سیس؟“

”باجی میں سبق یاد کر رہیا ساں۔“ اودھا ایہہ جواب مینوں لا جواب کر دینداسی۔ تے میں دل ای دل وچ شرمندہ جیہی ہو کے اوہ کم آپے ای کر لیندی ساں پر جدوں تھوم پیا زدی بُو میریاں ہتھاں وچ رچ گئی تے برتن مانجھ مانجھ کے نہوں گھس گئے تاں محمود دی پڑھائی توں چڑ جیہی چڑھن لگ پئی۔ پر کردی کیہ۔ سیانے آکھ دے میں پئی گل پیا ڈھول و جانا پیندا اے۔ مینوں وی ہُن کوئی علاج نہیں سی تھجھ رہیا اپنی کیتی دا؟ میں ولاد لا کے محمود نوں کہندی رہندی ساں۔ ”محمود پہلاں کم کر لیا کر فیر سبق یاد کر لیا کر۔“ پراوہ سبق وچ ایٹاں دُپیا ہو یا ہنداسی جے قاعدہ اودے سامنے ہوئے نہ ہوئے بس اکھاں بند کر کے طوطے وانگوں بولی جاندا سی۔

اک دن میں کم توں واپس آئی۔ تھکی ہوئی ساں تے بھکھ وی لگی ہوئی سی۔ میں چھیتی چھیتی مُونہہ تے پانی دے چھٹے مارے تے محمود نوں اواز دتی۔

”محمود کھانا لیا۔“ تے آپ اخبار ویکھن لگ پئی۔ پندراں (15) منٹ لگھ گئے یا شاید اڈھا گھنٹا۔ پر کھانے دی شکل ای نہ نظر آئی۔ تاں میں کچن ول گئی۔ چلھے اُتے سکھنا تو اپیا سڑداسی تے محمود بل بل کے سبق پڑھی جارہی سی۔ اک دم میرا دماغ بھمبھیری وانگوں بھوں گیا۔ میں محمود دے ہتھ وچوں قاعدہ کھوہ کے پرائہ سٹ دتا۔ اوہ حیران کھلوتا ناں میرے ول دیکھی جارہی سی جو یں پتھر دا ہو گیا ہووے۔ میں اودا بستہ چک کے اک کوئے وچ رکھ دتا تے چیک کے آکھیا۔

”بس بہتیری ہو گئی۔ تیرا پڑھنا لکھنا بند۔“

اوہ کچھ چر کھلوتا رہیا فیر کچھ چر بعد بستے توں حسرت بھریاں نظراں نال تکدے تکدے ہو لی ہو لی بُو ہے ول ٹر پیا۔

”محمود۔ کدھر جارہیا ایس؟“ میں اواز دتی۔ پر شاید اوہنے سُنیا ای نہیں سی۔ ہو لی ہو لی قدم رکھدا جو یں نیندر وچ ٹر رہیا ہووے۔ اوہ بُو ہے وچوں باہر نکل گیا تے آج تیک نہیں پر تیا۔

مشق

- 1- ایس افسانے دا خلاصہ اپنے لفظاں وچ لکھو۔
- 2- محمود دے تعلیم حاصل کرن دے شوق بارے پنج سطر لکھو۔
- 3- محمود نے بستے ول حسرت بھریاں نظراں نال کیوں ویکھیا؟ وضاحت کرو۔